

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ / ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία: Σάββατο 7 Ιανουαρίου 2017
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου Ὑπέρ Μαντιθέου §§ 7-8

[7] ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γινῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ ταύτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. [8] ἔτι δέ, ὃ βουλή, εἶπερ ἰππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεπονηκῶς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἰπάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταγεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ

B1. Από το κείμενο που σας δίνεται να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «καίτοι... μαρτύρησον».

Μονάδες 10

B2. Ποια άποψη εκφράζει στην παράγραφο 8 ο Μαντίθεος (μονάδες 5); Με ποιον τρόπο διατυπώνεται η άποψη αυτή και πώς την κρίνετε ως προς το πιθανό αποτέλεσμα που θα επιφέρει στην κρίση των βουλευτών (μονάδες 5);

Μονάδες 10

B3. Πώς διαγράφεται α) το ήθος του Μαντίθεου, β) το ήθος των κατηγορών του; Τεκμηριώστε την απάντησή σας με χωρία του κειμένου που σας δίνεται.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη **Σωστό**, αν είναι σωστή, και τη λέξη **Λάθος**, αν είναι λανθασμένη. Σε αυτές που θα χαρακτηρίσετε λανθασμένες να γράψετε ποιο είναι το σωστό.

- α. Η Αθήνα είναι η κοιτίδα της συστηματικής ρητορικής.
- β. Ο Πλάτων αρνείται να χαρακτηρίσει επιστήμη ή τέχνη τη ρητορική, αφού δεν έχει καθορισμένο αντικείμενο και αξιόπιστη μέθοδο.
- γ. Ο Ισοκράτης υποστηρίζει ότι με τη διδασκαλία της ρητορικής επιτυγχάνεται ευρύτερο παιδευτικό αποτέλεσμα.
- δ. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι πολιτικοί που εκφωνούνται στις συναλεύσεις του λαού.
- ε. Επιφανέστερος ρήτορας επιδεικτικών λόγων θεωρείται ο Δημοσθένης.
- στ. Οι δικανικοί λόγοι αφορούν πράξεις που τελέστηκαν στο παρελθόν.
- ζ. Οι επιτάφιοι περιλαμβάνονται στους πανηγυρικούς λόγους.
- η. Η αρχή του ρητορικού λόγου ονομάζεται *διήγησις*.
- θ. Οι μαρτυρικές καταθέσεις και οι όρκοι ανήκουν στις έντεχνες αποδείξεις.
- ι. Με τον επίλογο επιδιώκονται η ανάμνηση και η παθοποιία.

Μονάδες 10

B5α. Να βρείτε σε καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις μία λέξη του κειμένου ετυμολογικά συγγενή: *δέος, φανάρι, λαθροχειρία, χρήση, βάθρο*.

Μονάδες 5

B5β. Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

Ρηματικός τύπος	Κατάληξη	Ομόρριζα ουσιαστικά ή επίθετα
γνῶναι	-η	
πεποιηκώς	-ικός	
πέπονθε	-ος	
ἤγεϊσθε	-ης	
μαρτύρησον	-ία	

Μονάδες 5

Γ. ΑΙΔΙΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσοκράτους περί αντιδόσεως § 79 – 81

Με αφορμή μια δίκη αντιδόσεως εναντίον του, ο Ίσοκράτης αυτοβιογραφείται υπερασπιζόμενος το βίο και την πολιτεία του (αντίδοσις: ένας πλούσιος Αθηναίος, που κρίνει ότι του δόθηκε άδικα μια λειτουργία, ζητά να μετατεθεί η λειτουργία σε έναν πλουσιότερο Αθηναίο, που τον κατονομάζει, οπότε εκείνος ή παραδέχεται ότι είναι πλουσιότερος και αναλαμβάνει τη λειτουργία, ή τον καλεί να ανταλλάξουν τις περιουσίες τους).

Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι τοὺς νόμους πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ τῷ τῶν ἀνθρώπων ἄλλ' ἢ μὲν τούτων χρῆσις τοῦτ' ὠφελεῖν μόνον πέφυκε, τὰ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ συμβόλαια τὰ γινόμενα πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς· εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφερόντως. Χρὴ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ ἀμφοτέρα μὲν ταῦτα σπουδάζειν, αὐτοῖν δὲ τούτοις τὸ μείζον καὶ τὸ πλείονος ἄξιον προτιμᾶν, ἔπειτα κάκεῖνο γινώσκειν, ὅτι νόμους μὲν θεῖναι μυρῖοι καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἱκανοὶ γεγόνασιν, εἰπεῖν δὲ περὶ τῶν συμφερόντων ἀξίως τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἂν πολλοὶ δυνηθεῖεν.

Λεξιλόγιο:

τὰ συμβόλαια: τα ιδιωτικά συμφωνητικά

αὐτοῖν τούτοις: από αυτά τα δύο

μυρῖοι: αναρίθμητοι

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Δ1α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 25

Δ1β. Σε ποιο σημείο, σύμφωνα με αυτά που αναφέρει ο Ισokράτης στο παραπάνω κείμενο, υπερέχει ο δικός του λόγος σε σχέση με τους νόμους των νομοθετών.

Μονάδες 5

Δ2α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

όμολογήσαι: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή.

εἶναι: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα.

πειθοισθε: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παθητικού αορίστου.

προτιμᾶν: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής στον ίδιο χρόνο και φωνή.

γεγόνασιν: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του αορίστου β΄.

Μονάδες 5

Δ2β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ονοματικούς τύπους:

μεγίστων: τη δοτική πληθυντικού αριθμού του συγκριτικού βαθμού στο αρσενικό γένος

χρήσις: την αιτιατική του ενικού αριθμού

τοῖς ἐμοῖς: τον ίδιο τύπο της αντωνυμίας για πολλούς κτήτορες

ταῦτα: την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

ἀξίως: το συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος

Μονάδες 5

Δ3α. εἶναι, τοῖς λόγοις, ὅλην, τοὺς ἔχοντας, τῶν βαρβάρων: Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παραπάνω ὀρων του κειμένου.

Μονάδες 5

Δ3β. «εἰ δὲ τοῖς λόγοις πειθοισθε τοῖς ἐμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφερόντως»: Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδες 2) και να τον μετατρέψετε, έτσι ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο (μονάδες 3).

Μονάδες 5